

5

Internet eta sare sozialak

5.1. SARRERA

Euskadiko Gazteak inkesta-seriearen bizitzak iraun duen hamasei urteetan, Interneten erabilera izan da aldaketa handienak agertu dituen gaia. Interneten eta sare sozialen nonahikotasuna ezin da zalantzan jarri, baina ez da beti horrela izan.

Teknologia berriei loturiko guztia hain bizkor aldatu da, ezen zaharkituta geratu baitira *Euskadiko Gazteak* serieko azterketetan egin diren hurbilketak; horrela, uneoro moldatu behar izan dira gai hau jorrazteko planteamendua eta galderak.

Egoera 2000. urtetik gaur egunera arte zein heinetaraino aldatu den adierazteko, aski da gogoratzea 2000. urteko *Euskadiko Gazteak* inkestan, ondorioztatzen zela Interneten erabilera ez zegoela orokortuta gazteen artean³². Une hartan, 15 urtetik 29 urtera bitarteko gazteen % 46k bakarrik erabili zuten Internet noizbait eta % 63k urtebete baino gutxiago zeramaten sarean nabigatzen. Internetekin esperientziaren bat zutenen erdiak, adierazten zuten astean ordubete baino gutxiago konektatzen zirela. Gogoan izan behar da 2000. urtean ordenagailu bidez bakarrik zela posible Internetera konektatzea, eta ez zegoela ordenagailurik eta, are gutxiago, Internet konexiorik etxe guztietan.

Urteak igaro ahala eta, batez ere, Smartphone-ak orokortzeaz geroztik, Interneten erabilerari eta gazteek astean konektatuta ematen duten denborari buruzko galderak zaharkituta geratu dira. 2000. urtean, gazteen % 46 noizbait konektatu ziren Internetera; 2004an, ehunekoa % 82ra igo zen; 2008an, % 94 ziren; eta 2012an, berriz, % 98.

Hortaz, 2016an, Interneten erabilera orokortuta dagoenez eta gazteak ia etengabe konektatuta daudenez telefono mugikorren bidez, interesa gazteek gehien erabiltzen dituzten sare sozialetan zentratu dugu eta gai berriak planteatu ditugu, hala nola: ziberaktibismoa, sare sozialak gai sozialak salatze edo eztabaidatzeko erabiltzea eta ziberbullyinga (inkestatutako pertsonen galdetu diegu zenbait bazterkeria- edo jazarpen-jarrera zehatz jasan ote dituzten sare sozialetan).

5.2. SARE SOZIALEN ERABILERA

Sare sozialak oso ohikoak dira Euskadiko gazteen eguneroko bizitzan. 15 urtetik 29 urtera bitarteko ia gazte guztiek erabiltzen dute sare sozialen bat.

---

³² Gazteen Euskal Behatokia (2000): *Euskadiko Gazteak 2000* [linean] Hemen eskuragarri: http://www.gazteukera.euskadi.eus/contenidos/informacion/euskadiko_gazteak/eu_liburuak/adjuntos/Juventud_vasca_2000_e.pdf [Kontsulta: 2017/06/27]

2012an, hots, *Euskadiko Gazteak* seriean gai hau jorratu zen lehen urtean, gazteen % 83k adierazi zuten profila zutela sare sozialen batean; lau urte geroago, 2016an, proportzio hori ia maximora heldu da, % 99ra iritsi baita.

Gainera, 15-29 urteko euskal gazteen % 99 sare sozialen bateko erabiltzaile dira, erabiltzaile gisa ulertuta gutxienez astean behin erabiltzen dutela, eta ez soilik sare sozial batean profila dutenik edo aplikazioa deskargatu dutenik.

Esan dugun moduan, sare sozialen erabilera oso zabalduta dago. Sare sozialen bat astero erabiltzen duten gazteen proportzioa % 99 da, baina egunero erabiltzen dutenena ia berdina da, % 98, alegia.

Diferentziak oso txikiak dira adinaren edo sexuaren arabera, beraz, ondoriozta daiteke EAEko ia gazte guztiek egunero erabiltzen dituztela sare sozialak, komunikatzeko tresna gisa.

5.1 taula

SARE SOZIALEN ASTEROKO ETA EGUNEROKO ERABILERA,
SEXUAREN ETA ADIN-TALDEAREN ARABERA (%)

Zenbatero erabiltzen dituzu sare sozialak?						
(%)	GUZTIRA	Sexua		Adin-taldeak		
		Emakumeak	Gizonak	15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte
Astero	99	100	99	99	100	99
Egunero	98	98	97	97	98	98
(n)	1500	750	750	450	450	600

Euskadin, 4 sare sozial erabiltzen ditu (gutxienez, astean behin), batez beste, gazte bakoitzak (zehazki, 3,8). Eguneko erabilera aztertzen badugu, batezbestekoa pixka bat jaisten da, eta 15-29 urteko gazteen talde orokorrean 3 sare sozial erabiltzen dira. Ez dago desberdintasunik sexuaren arabera, baina 15 urtetik 19 urtera bitarteko adin-taldeak pixkanaka presentzia handiagoa du sare-sozialetan.

5.2 taula

ASTEAN ETA EGUNEAN ERABILITAKO SARE SOZIALEN KOPURUA,
SEXUAREN ETA ADIN-TALDEAREN ARABERA (KOPURU ABSOLUTUAK)

(Absolutuak)	GUZTIRA	Sexua		Adin-taldeak		
		Emakumeak	Gizonak	15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte
Astero erabiltzen diren sare kopurua	3,8	3,9	3,8	4,4	3,8	3,4
Egunero erabiltzen diren sare kopurua	3,0	3,0	2,9	3,4	3,0	2,5
(n)	1500	750	750	450	450	600

Datu horiek lortzeko, sare sozialen zerrenda bat aurkeztu zaie gazteei (besteak beste, zenbait aplikazio mugikor), eta galdetu zaie horiek guztiak zenbateko maiztasunarekin erabiltzen dituzten. Proposatutako sare sozialak hauek izan dira:

- WhatsApp: berehalako mezularitzako aplikazioa, telefono mugikorretan erabiltzen dena.
- Facebook: pertsonak konektatzeko sare soziala.

- Twitter: microblogging-zerbitzua, luzera txikiko testuak idazteko eta partekatze edota irudiak partekatze erabiltzen dena.
- Youtube: bideoak igotzeko eta partekatze erabiltzen den webgunea.
- Instagram: argazkiak eta bideoak editatzeko eta internetera igotzeko aplikazioa.
- Snapchat: segundo gutxira desagertzen diren argazki edo bideoak bidaltzeko sare soziala eta mugikorreko aplikazioa.
- Spotify: streaming bidez musika partekatzea, jaistea eta entzutea ahalbidetzen duen sare soziala.
- LinkedIn: enplegua bideratutako sare soziala, enpresak eta curriculum profesionala sartu duten erabiltzaileak harremanetan jartzeko erabiltzen dena.
- Telegram: berehalako mezularitzaren zerbitzua, tamaina handiko fitxategiak bidaltzeko eta jasotzeko erabiltzen dena.
- Ask.fm: galderak egiteko eta erantzunak kontsultatzeko sare soziala.
- Pinterest: zaletasun eta interesei buruzko irudiak (bidaiak, autoak, moda, dekorazioa...) partekatze sare soziala
- Wattpad: kontaketak argitaratzeko eta partekatze –eta horien alde bozkatzeko– erabiltzen den sare soziala.

Horretaz gain, aukera eman zaie modu irekian eta espontaneoki aipa ditzaten gazteek erabiltzen dituzten beste sare sozial batzuk. Baina proposatutako sareen zerrenda nahiko osoa izan da, izan ere, laginaren % 2k bakarrik aipatu dituzte beste sare sozial batzuk. Horien artean, berehalako mezularitzako sareak (Line, Viber edo Messenger), harremanetarako edo bikotekidea bilatzeko webguneak (Badoo), musika entzuteko eta partekatze webguneak (hala nola Deezer) edo microblogging plataformak (hala nola Tumblr) aipatu dira.

Euskadiko gazteak gehien konektatzen diren sare sozialak WhatsApp, Facebook, Youtube eta Instagram dira. Bigarren bloke batean, Twitter, Snapchat eta Spotify daude. Gutxiengo batek erabiltzen ditu Ask.fm, Telegram, LinkedIn, Pinterest edo Wattpad.

5.3 taula

SARE SOZIALEN ERABILERA-MAIZTASUNA (% HORIZONTALA)

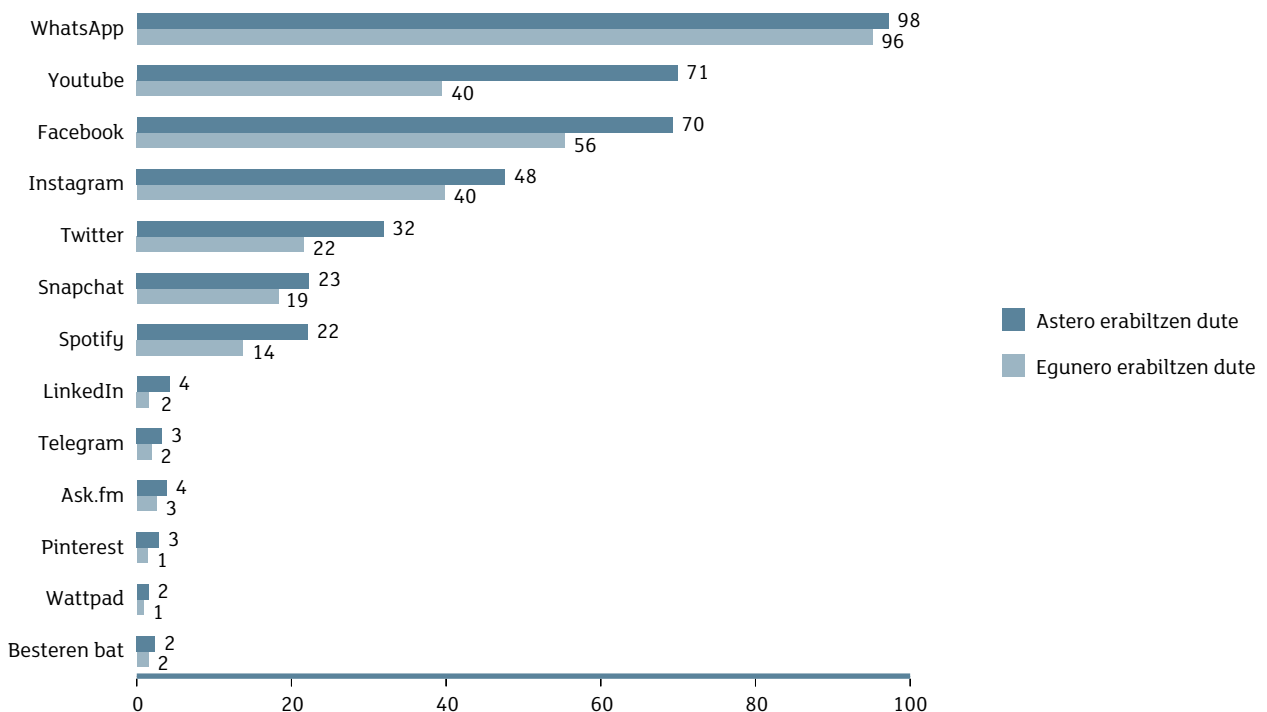
Zenbatero erabiltzen duzu sare sozial bakoitza?								
(%)	Egunero edo ia egunero	Astean 3-4 egun	Astean 1-2 egun	Hilean behin edo gehiagotan	Maiztasun gutxiago-rekin	Inoiz ez edo ia inoiz ez	Ed/Ee	GUZTIRA
WhatsApp	96	2	0	0	0	2	0	100
Facebook	56	8	6	3	3	24	0	100
Youtube	40	18	13	4	4	21	0	100
Instagram	40	5	3	2	2	47	1	100
Twitter	22	5	5	4	6	57	1	100
Snapchat	19	2	2	1	1	74	1	100
Spotify	14	4	4	2	4	71	1	100
Ask.fm	3	0	1	1	1	92	2	100
LinkedIn	2	1	2	1	2	90	2	100
Telegram	2	0	1	1	2	92	2	100
Pinterest	1	1	1	1	1	93	2	100
Wattpad	1	0	0	1	1	95	2	100

Sare sozial bakoitzaren xedeak berak eta funtzionaltasunak zehazten du, hein batean, erabilera-profila. Dena den, eta nahiz eta egia den zenbait sare sozialen erabilera murriztagoa izan daitekeela, beren xedearengatik (adibidez, lanera orientatutako sareak, hala nola LinkedIn), ezin da zalantzan jarri WhatsAppek toki nagusia hartzen duela, % 98k astero erabiltzen baitu eta % 96k, egunero.

Hamar gaztetik zazpi gutxienez astean behin erabiltzen dituzte Facebook eta Youtube, nahiz eta Facebook egunero erabiltzen duten gazteen ehunekoa (% 56) handiagoa den Youtube egunero erabiltzen dutenena baino (% 40). Instagram laugarren postuan dago, asteko erabileraren ehunekoa kontuan hartzen badugu, baina Youtubek eguneroko erabilera-ehuneko bera du, % 40, alegia. Gainera, nabarmentzekoa da erabiltzen dutenen gehienek egunero erabiltzen dutela.

5.1 grafikoa

SARE SOZIAL ERABILIENEN ASTEKO ETA EGUNEKO ERABILERA (%)

Edozelan ere, horiek gazteria osoari dagozkion ehuneko orokorrak dira, baina nabarmendu behar da alde handiak daudela nesken eta mutilen erabileraren artean eta, batez ere, 20 urtetik beherako gazteek egiten duten erabileran, 20-29 urteko gazteen erabilerarekin alderatuta.

Harremanak izateko eta irudiak partekatzeko sare sozialetan, nesken presentzia mutilena baino handiagoa da. Sare sozial horien eguneroko erabilerari dagokionez, neskek mutilek baino gehiago erabiltzen dituzte egunero Facebook, Instagram eta Snapchat; mutilek, aldiz, neskek baino gehiago erabiltzen dute egunero Youtube.

Spotify, Pinterest eta Wattpad-en eguneroko konexioari dagokionez, nesken ehunekoa, berriz ere, mutilena baino pixka bat handiagoa da; aitzitik, Twitter eta Telegramen eguneroko konexioa handiagoa da mutilengan neskengan baino.

Adinari erreparatzen badiogu, ikus dezakegu gazteenak (15-19 urte) honako sare hauen kontsumitzaile handienak direla: Instagram (20 urtez azpikoak egunero gehien konektatzen diren sare soziala da, WhatsApp-en atzetik), Youtube, Snapchat, Twitter, Spotify, Ask.fm eta Wattpad.

Aitzitik, 25-29 urtekoak dira LinkedIn gehien erabiltzen dutenak, eta 20-24 urtekoekin batera Facebook. Hain zuzen ere, Facebook da (WhatsApp-en atzetik) 20 urtekoek eta hortik gorakoek egunero gehien erabiltzen duten sare soziala.

Adinaren arabera erabilera-rankinga egingo bagenu, ikusiko genuke, 20 urtetik beherakoek artean, gehien erabiltzen den sare soziala (WhatsApp-en atzetik) Instagram dela, eta Youtube eta Snapchat, horren atzetik. Facebook bosgarren postuan legoke, kolektiboaren heren batek baino gehixeagok erabiltzen baitu sare hau egunero.

20 urtetik 24 urtera bitarte dituztenen artean, WhatsApp-en atzetik Facebook dugu (20 urtetik beherakoek artean izaten diren eguneroko erabilera-ehunekoak ia bikoizten dituela), eta atzerago Instagram (hogeia puntu jaisten da, gazteenen erabilerarekin konparatuta), Youtube eta Twitter daude. Snapchat zazpigarren postuan geratuko litzateke, Spotify-ren atzetik, eguneroko erabiltzaileak hogeita hamar puntu baino gehiago jaitsi ondoren (15 eta 19 urte bitartekoekin alderatuta berriro ere).

Azkenik, 25-29 urtekoen kolektiboan, Facebook da gehien erabiltzen den sare soziala WhatsApp-en atzetik (azken hau guztiz nagusi baita adin guztietan), eta urrun samar daude Youtube eta Instagram (beste hogeia puntu jaisten da aurreko adin-taldearekin, 20-24 urtekoena, konparatuta). Atzetik Twitter eta Spotify gelditzen dira. Snapchat ia ez dute erabiltzen 25 urtetik 29 urtera bitartekoek, eta are beherago geratzen da sailkapenean LinkedIn-en atzetik, zeina 25 urte bete ondoren hasten baita erabilia izaten.

5.4 taula

SARE SOZIALEN EGUNEROKO ERABILERA, SEXUAREN ETA ADIN-TALDEAREN ARABERA (%)

(%)	GUZTIRA	Sexua		Adin-taldeak		
		Emakumeak	Gizonak	15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte
WhatsApp	96	97	95	96	97	96
Facebook	56	62	50	35	65	66
Instagram	40	44	37	63	42	20
Youtube	40	35	45	46	42	33
Twitter	22	20	24	27	25	15
Snapchat	19	21	16	45	11	3
Spotify	14	15	13	19	12	11
Ask.fm	3	3	2	8	0	0
Telegram	2	1	3	2	2	2
LinkedIn	2	1	2	0	1	4
Pinterest	1	2	1	1	2	1
Wattpad	1	1	0	2	1	0
Beste bat	2	1	2	1	1	2
(n)	1500	750	750	450	450	600

* Portzentajeak ez dira batu behar, galderak banan-banan egin baitira.

Sexua eta adina gurutzatzen baditugu, ikus dezakegu zer kolektibo espezifikok erabiltzen dituzten gehien sare horiek eta, horrela, sare bakoitzaren erabiltzaile-profila ezar dezakegu.

15-19 urteko neskek dira sare sozialen «kontsumitzaile» nagusiak, izan ere, kolektibo hori da proposatutako hamabi sareetako zazpita gehien konektatzen dena: WhatsApp, Instagram, Snapchat, Twitter, Spotify, Ask.fm eta Wattpad (eguneroko konexio handienetik txikienerako ordenan).

Harrigarria da Twitterren kasua, izan ere, mutilek oro har zertxobait gehiago erabili arren, analisi gurutzatu hau egiten badugu, ikusiko dugu konexio-ehuneko handienak 15-19 urteko neskek dituztela.

Bestalde, Facebooken erabiltzaile-profila 20-24 urteko emakumea da. Youtuberen kasuan, 15 urtetik 19 urtera bitarteko mutila. Eta LinkedInen kasuan, berriz, 25 urtetik 29 urtera bitarteko gizona.

5.5 taula

SARE SOZIALEN EGUNEROKO ERABILERA, SEXUAREN ETA ADINAREN ALDAGAIK KONBINATUTA (%)

(%)	GUZTIRA	15-19 urte		20-24 urte		25-29 urte	
		Emakumeak	Gizonak	Emakumeak	Gizonak	Emakumeak	Gizonak
WhatsApp	96	98	93	97	96	97	95
Facebook	56	40	30	76	55	70	62
Instagram	40	69	56	45	40	22	18
Youtube	40	41	51	37	47	29	38
Twitter	22	31	24	22	28	10	20
Snapchat	19	56	35	10	12	3	3
Spotify	14	20	18	16	10	11	12
Ask.fm	3	10	6	0	1	0	0
Telegram	2	0	4	1	3	1	2
LinkedIn	2	1	0	1	1	3	5
Pinterest	1	3	0	3	1	1	1
Wattpad	1	4	0	0	1	0	0
Beste bat	2	2	1	1	2	1	3
(n)	1500	225	225	225	225	300	300

Lehen aipatu dugun moduan, gazteek hiru sare sozial erabiltzen dituzte egunero, batez beste. Oro har, gazteenek (15-19 urte) apur bat gehixeago erabiltzen dituzte sare sozialak: batez beste, 3,4 sareetara konektatzen dira, egunean. 20-24 urtekoak, batez beste, 3 sare sozialetara konektatzen dira egunean, eta kopuru hori 2,5era jaisten da 25-29 urtekoen artean.

Sare sozialen eguneroko erabileran gehien errepikatzen den konbinazioa hau da: WhatsApp, Facebook eta Youtube (hiruko konbinazioak egiten ditugu, kontuan izanik gazteak, euren esanetan, hiru sareetara konektatzen direla, batez beste, egunero). Gazteen % 24 hiru sare horietara konektatzen dira egunero.

Hau da hurrengo konbinaziorik ohikoena: WhatsApp, Facebook eta Instagram. Gazteen % 8 hiruretara konektatzen dira egunero. Eta gehien errepikatzen diren konbinazioetatik hirugarrena hau da: WhatsApp, Facebook y Twitter (gazteen % 7 hiruretara konektatuta egunero).

Hori guztia, gazteak osorik hartuta. Inkestatutako gazteen adina eta sexua konbinatzean lortzen ditugun sei taldeetan arreta jartzen badugu, ikusiko dugu zenbait diferentzia daudela gehien erabiltzen diren sare sozialen konbinazioetan.

WhatsApp alde batera uzten badugu, lehen ondorioa da Instagram eta Snapchat direla sare gazteenak eta nabarmen ordezkatu dutela Facebook 15 urtetik 19 urtera bitartekoen lehentasunetan. Bestalde, Facebookek eguneroko erabilera-ehuneko altuak ditu 20 urteko eta gehiagoko gazteen artean.

Bestetik aipa daiteke, Youtubek erabilera-ehuneko handiagoa duela gizonen artean nesken artean baino, hiru adin-taldeetan.

5.6 taula

EGUNERO GEHIEN ERABILTZEN DIREN SARE SOZIALEN RANKINGA,
SEXUAREN ETA ADINAREN ALDAGAIK KONBINATUTA

15-19 urte		20-24 urte		25-29 urte	
Emakumeak	Gizonak	Emakumeak	Gizonak	Emakumeak	Gizonak
WhatsApp (% 98)	WhatsApp (% 93)	WhatsApp (% 97)	WhatsApp (% 96)	WhatsApp (% 97)	WhatsApp (% 95)
Instagram (% 69)	Instagram (% 56)	Facebook (% 76)	Facebook (% 55)	Facebook (% 70)	Facebook (% 62)
Snapchat (% 56)	Youtube (% 51)	Instagram (% 45)	Youtube (% 47)	Youtube (% 29)	Youtube (% 38)
Youtube (% 41)	Snapchat (% 35)	Youtube (% 37)	Instagram (% 40)	Instagram (% 22)	Twitter (% 20)

5.3. SARE SOZIALEN ERABILERARI LOTURIKO ESPERIENTZIA NEGATIBOAK

Euskal gazteek sare sozialen erabilerari loturik izan dituzten esperientzia negatiboak sakon aztertzeko asmorik izan gabe ere, azterketa honetan sareetan maiz bizi ohi diren hiru egoera planteatu dira, bazterkeria edo jazarpena adierazten dutenak: WhatsApp taldeetatik kanporatzea; sare sozialen batean identitatea ordezkatzeari; eta irudi konprometituak edo umiliagarriak zabaltzea.

5.3.1. WhatsApp taldeetatik kanporatzea

WhatsApp talde batetik kanporatzea da kontuan hartu diren hiru jokabideetako ohikoena. Bost gaztetik batek (% 20) adierazi du WhatsAppeko talderen batetik bota dutela noizbait. Dena den, gehienek baieztatu dute egoera hori gutxitan bizi izan dutela (noizbait), eta gazteen oso ehuneko txikiak (% 4) adierazi dute askotan gertatu zaionik.

Arreta jartzen badugu inoiz edo askotan WhatsApp talderen batetik bota dituztela diotenengan, egoera hori mutilengan nesken bano ohikoagoa dela ikusiko dugu (% 23 eta % 16, hurrenez hurren), eta, horretaz gain, maizago gertatzen dela hori kolektiborik gazteenetan; izan ere, adinean gora egin ahala gutxiago gertatzen da

halakorik: 15-19 urtekoen % 31k diote inoiz WhatsApp talderen batetik bota dituztela; 20-24 urtekoen artean, % 17ra jaisten da kopuru hori, eta 25-29 urtekoen artean, berriz, % 13ra.

5.7 taula

GAZTEAK WHATSAPP TALDE BATETIK KANPORATU DITUZTEN MAIZTASUNA, SEXUAREN ETA ADIN-TALDEAREN ARABERA (%)

Inoiz izan zara baztertuta WhatsAppeko talde batetik? Bota zaituzte horrelako talderen batetik?						
(%)	GUZTIRA	Sexua		Adin-taldeak		
		Emakumeak	Gizonak	15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte
Askotan	4	3	5	6	4	2
Noizbait	16	13	18	25	13	11
Inoiz ez	80	84	76	69	82	87
Ed/Ee	0	0	1	0	1	0
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100
(n)	1500	750	750	450	450	600

5.3.2. Sare sozialetan identitatea ordeztzea

Inkestan aztertu den bigarren jokabidea pertsona baten identitatea sare sozialetan ordeztzea izan da. Jokabide hori gutxi jasan dute, gazte gehien-gehieni (% 90) ez baitzaie egoera hori inoiz gertatu.

Gazteen % 1ek bakarrik adierazi dute beren identitatea askotan ordeztu dietela sare sozialetan eta % 8ri noizbait gertatu zaie hori.

Ez dago desberdintasunik gizonen eta emakumeen artean, eta ez dago adin-taldeen araberako alde handirik ere.

5.8 taula

GAZTEEI BEREN IDENTITATEA SARE SOZIALETAN ORDEZTU DIETEN MAIZTASUNA, SEXUAREN ETA ADIN-TALDEAREN ARABERA (%)

Zure ordeztu aritu dira inoiz sare sozialen batean zure baimenik gabe?						
(%)	GUZTIRA	Sexua		Adin-taldeak		
		Emakumeak	Gizonak	15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte
Askotan	1	1	1	1	0	1
Noizbait	8	8	8	8	10	6
Inoiz ez	90	91	90	90	89	92
Ed/Ee	1	0	1	1	1	1
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100
(n)	1500	750	750	450	450	600

5.3.3. Irudi konprometituak edo umiliagarriak zabaltzea

Azkenik, irudi konprometituak edo umiliagarriak baimenik gabe zabaltzea ere jokabide ezohikoa da. EAEko gazteen % 93k ez dute inoiz egoera hori jasan. Halako jokabideen biktima izan diren gazteen % 7tik, gehienek noizbait jasan dute eta % 1ek bakarrik diote askotan gertatu zaiela.

Gazteen baimenik gabe irudi konprometituak edo umiliagarriak zabaltzeari dagokionez, ez dago alde nabarmenik sexuaren eta adinaren arabera.

5.9 taula

GAZTEEK IRUDI UMILIAGARRIAK EDO KONPROMETITUAK INTERNETEN EDO SARE SOZIALETAN ZABALTZEA JASAN DUTEN MAIZTASUNA, SEXUAREN ETA ADIN-TALDEAREN ARABERA (%)

Igo dute Internetera edo zabaldu dute sare sozialetan, zure baimenik gabe, konprometitua, iraingarria edo lotsagarria den zure argazki edo bideorik?						
(%)	GUZTIRA	Sexua		Adin-taldeak		
		Emakumeak	Gizonak	15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte
Askotan	1	1	0	1	0	1
Noizbait	6	6	6	6	7	4
Inoiz ez	93	93	93	93	92	94
Ed/Ee	1	0	1	0	1	1
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100
(n)	1500	750	750	450	450	600

5.3.4. Zibergaitzespena eta ziberjazarpena

Gazteak aurreko atalean planteatutako hiru egoeretako baten biktima izan diren maiztasuna oinarri hartuta, aldagai berri bat prestatu da, zehazteko gazteen zer ehunekok jasan duen «zibergaitzespen» deritzoguna eta zer ehuneko izan den «ziberjazarpenaren» biktima.

Hala, «ziberjazarpen» kategorian sartu ditugu hiru egoeretako bat (edo gehiago) askotan jasan dituztenak. «Zibergaitzespena» egoera horietakoren bat noizbait (baina ez askotan) jasan dutenei dagokie.

Hasiera batean pentsa daitekeen arren aztertutako jokabideetako bat besteak baino larriagoa dela, uste dugu larritasunak zerikusi gehiago duela biktimen pertzepzio subjektiboarekin, jazoera zehatzarekin baino. Baina informazio hori ez dugunez, jo dugu hiru egoerak hein berean direla negatiboak.

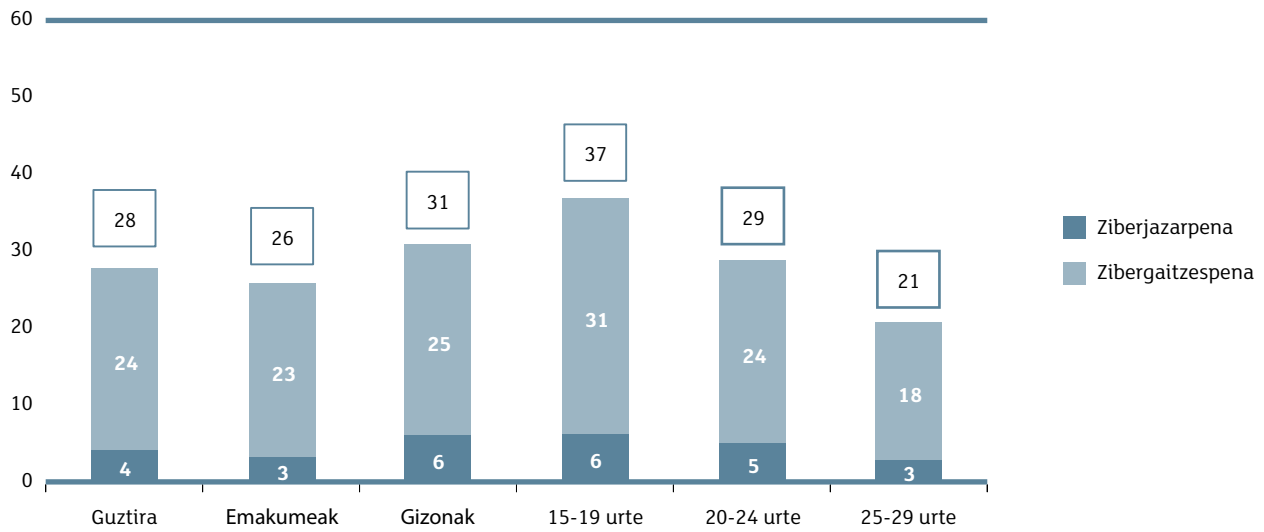
Planteamendu horrekin bat, hau adieraz dezakegu: Euskadiko gazteen % 4k ziberjazarpen-egoeraren bat nozitu dute, eta % 24k, berriz, zibergaitzespen-egoeraren bat. Guztira, gazteen % 28k pertsonalki bizi izan dute sare sozialetan gaitzespen- edo jazarpen-egoeraren bat.

Mutilek neskek baino ziberjazarpen-egoera gehiago nozitu dituzte (% 6 eta % 3, hurrenez hurren). Ziberjazarpen-egoerak ohikoagoak dira adin txikieneko taldean, horretan, % 6k jasan baitute jazarpen motaren bat sare sozialetan. Egoera horiek gutxiago gertatzen dira adinean gora egin ahala: 20 urtetik 24 urtera bitartekoen artean, % 5ek bizi izan dute halakorik, eta 25-29 urtekoen artean, berriz, % 3k.

Ziberjazarpen gehien nozitzen duten kolektiboak (15-19 urteko gazteak eta mutilak) dira, aldi berean, zibergaitzespen gehien nozitzen dutenak; alegia, talde horiek dira horrelako egoerak bizitzeko arriskurik gehien dutenak, sare sozialak erabiltzerakoan.

5.2 grafikoa

ZIBERJAZARPEN- EDO ZIBERGAITZESPEN-EGOERAREN BAT JASAN DUTEN GAZTEAK, SEXUAREN ETA ADIN-TALDEAREN ARABERA (%)

Gainera, deskribatutako bizipen horiek ondorioak izan ditzakete osasunean eta ongizate psikologikoan. Ziberjazarpen edo zibergaitzespen motaren bat noizbait bizi izan duten gazteen laurden batek baino gehiagok (% 28) adierazi dute iazko urtean arazo psikologikoren bat izan dutela (antsietatea, estresa edo depresioa); egoera hori jasan ez dutenen artean, arazo psikologikoak izan dituztenen proportzioa % 16 da.

5.4. ZIBERAKTIBISMOA

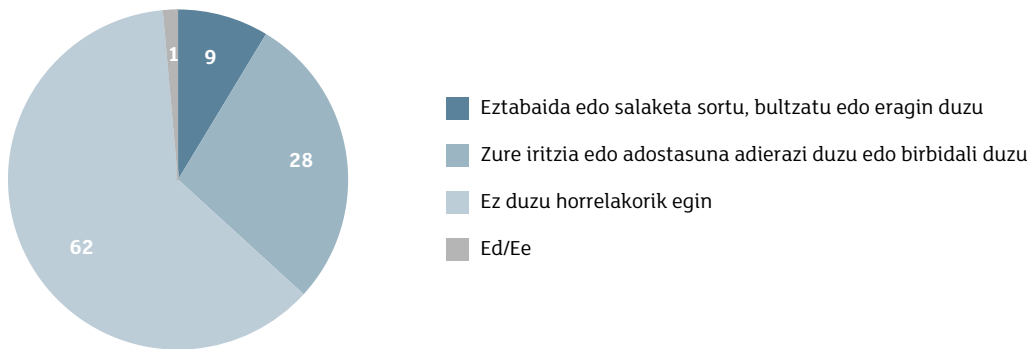
Sare sozialak gero eta gehiago erabiltzen dira jarduerak antolatzeko, informazioa partekatzeko, debateetan parte hartzeko edo egoerak salatzen, sareek gure bizitzan duten presentzia hazten ari den heinean. Batzuek sareetako kultura politiko berria aipatzen dute eta, zalantzarik gabe, merezi du bizitza publikoan parte hartzeko modu honen segimendua egitea.

Asmo horrekin txertatu da azterketa honetan, lehen aldiz, sare sozialetan debateak edo salaketak sustatzeari edo babesteari buruzko galdera bat. Aktibismo birtuala gazteen herenak baino gehiagok egiten dute (% 37), horiek adierazten baitute sare sozialak erabili dituztela debateak edo salaketak sustatu edo ezagutarazteko, edota gairen bati buruzko iritzia adierazteko, azken urtean.

Eztabaida edo salaketaren bat sustatzeko, testu bat idazten duten eta / edo irudi zein bideo bat zabaltzen duten gazteak hartzen baditugu alde batetik, eta, bestetik, halakoak babesteko testu edo irudia birbidaltzen dutenak edo beren iritzia adierazten dutenak, ikusten dugu gazteen % 9 proaktiboak direla eta % 28k beste pertsona batzuk abian jarritako ekintzetan parte hartzen dutela.

5.3 grafikoa

AZKEN URTEKO ZIBERAKTIBISMO-MAILA (%)

Adinean gora egin ahala, ziberaktibismoa ere handitu egiten da, zeina honela ulertu behar baita: sare sozialak erabiltzea eztabaida edo salaketak sustatzeko eta zerbait babesteko, birbidaltzeko edo horri buruzko iritzia emateko. Inkesta egin aurreko urtean, honelakoa izan zen ziberpartaidetza: 15 urtetik 19 urtera bitartekoen artean, % 33koa; 20 urtetik 24 urtera bitartekoen artean, % 37koa; eta 25 urtetik 29 urtera bitartekoen artean, % 40koa.

Adinarekin batera, hau ikusten da: goi-mailako ikasketak dituzten gazteek ikasketa-maila hori ez dutenek baino eztabaida edo salaketa gehiago sustatu edo bultzatu zituzten Interneten eta gazteen batezbestekoaren gainetik daude (hamar puntu).

5.10 taula

GAZTEEN ZIBERAKTIBISMO-MAILA, SEXUAREN, ADIN-TALDEAREN ETA AMAITUTAKO IKASKETA-MAILAREN ARABERA (%)

Azken urtean, Interneten, sare sozialen edota WhatsApp moduko aplikazio mugikorren bidez sortu, bultzatu edo eragin duzu eztabaidarik edo salaketarik testu bat idatziz zein irudiak edo bideoak bidaliz, edo, zuk sortu gabe, zure iritzia edo adostasuna adierazi duzu edo birbidali duzu, edo ez duzu horrelakorik egin?									
(%)	GUZTIRA	Sexua		Adin-taldeak			Amaitutako ikasketa-maila		
		Emakumeak	Gizonek	15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte	Derrigorrezkoak	Derrigorrezkoen osteko bigarren mailakoak	Goi-mailakoak
Eztabaida edo salaketa sortu, bultzatu edo eragin duzu	9	9	8	8	9	9	7	9	11
Zure iritzia edo adostasuna adierazi duzu edo birbidali duzu	28	28	29	25	28	31	23	28	36
ZIBERAKTIBISMOA	37	37	37	33	37	40	30	37	47
Ez duzu horrelakorik egin	62	61	62	65	61	59	69	61	52
Ed/Ee	1	2	1	2	1	1	1	2	1
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	1500	750	750	450	450	600	566	457	473

Alderdi horri dagokionez, ez dago alderik mutila izan ala neska izan; aldiz, politikarekiko interesa erabakigarria da kasu horretan. Politika asko edo dezente interesatzen zaiela diotenen artean, gehienek (% 57) diote debateak sustatu edo babestu dituztela sare sozialetan, eta politikarekiko interes txikia dutenen edo politika interesatzen ez zaienen artean ziberaktibismo-ehunekoa % 24ra jaisten da.

Gai publikoetan parte hartzea gustatuko litzaiekeela dioten gazteen erdiak baino gehixeagok (% 53) baieztatu dute iazko urtean sare sozialen bidez eztabaida edo salaketaren bat sustatu edo bultzatu zutela. «Nahikoa parte hartzen dutela» diotenen kasuan, proportzioa % 43 da, eta parte hartu nahi ez dutenen kasuan, berriz, % 22.

5.11 taula

GAZTEEN ZIBERAKTIBISMO-MAILA, POLITIKAREKIKO INTERESAREN ETA GAI PUBLIKOETAN PARTE HARTZEKO NAHIAREN ARABERA (%)

Azken urtean, Interneten, sare sozialen edota WhatsApp moduko aplikazio mugikorren bidez sortu, bultzatu edo eragin duzu eztabaidarik edo salaketarik testu bat idatziz zein irudiak edo bideoak bidaliz, edo, zuk sortu gabe, zure iritzia edo adostasuna adierazi duzu edo birbidali duzu, edo ez duzu horrelakorik egin?						
(%)	GUZTIRA	Politikarekiko interesa		Gai politikoetan parte hartu nahi izatea		
		Handia edo nahikoa	Gutxi edo batere ez	Nahiko lukete	Nahikoa parte hartzen dute	Ez litzaieke gustatuko
Eztabaida edo salaketa sortu, bultzatu edo eragin duzu	9	15	4	13	10	5
Zure iritzia edo adostasuna adierazi duzu edo birbidali duzu	28	42	20	40	33	17
ZIBERAKTIBISMOA	37	57	24	53	43	22
Ez duzu horrelakorik egin	62	42	75	46	56	77
Ed/Ee	1	1	1	1	1	1
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100
(n)	1500	800	489	631	129	686

Azkenik, gizarte-aldaketarako nahiak (gai publikoetan duten interesarekin eta aktiboki parte hartzeko nahiarekin lotura estua duenak) korrelazioa du ziberaktibismoarekin ere. Gizarteak erreforma sakonak behar dituela uste dutenek eta, batez ere, gizartea errotik aldatu behar dela uste dutenek agertzen dute ziberaktibismo-ehuneko altuena, % 45 eta % 49 baitira, hurrenez hurren.

5.12 taula

GAZTEEN ZIBERAKTIBISMO-MAILA, GIZARTERAKO NAHI IZANDAKO ALDAKETA-MAILAREN ARABERA (%)

Azken urtean, Interneten, sare sozialen edota WhatsApp moduko aplikazio mugikorren bidez sortu, bultzatu edo eragin duzu eztabaidarik edo salaketarik testu bat idatziz zein irudiak edo bideoak bidaliz, edo, zuk sortu gabe, zure iritzia edo adostasuna adierazi duzu edo birbidali duzu, edo ez duzu horrelakorik egin?						
(%)	GUZTIRA	Gizarterako nahi izandako aldaketa-maila				
		Dagoen moduan ondo dago	Hobetu daiteke aldaketa txikiak eginez	Aldaketa edo erreforma sakonak behar ditu	Zeharo aldatu behar da	
Eztabaida edo salaketa sortu, bultzatu edo eragin duzu	9	6	4	9	16	
Zure iritzia edo adostasuna adierazi duzu edo birbidali duzu	28	5	20	36	33	
ZIBERAKTIBISMOA	37	11	24	45	49	
Ez duzu horrelakorik egin	62	87	75	54	49	
Ed/Ee	1	2	1	1	2	
GUZTIRA	100	100	100	100	100	
(n)	1500	83	461	640	279	

5.5. ONDORIOAK

Ia EAEko gazte guztiak egunero konektatzen dira sare sozialen batera. Ohikoena egunean hiru saretara konektatzea da.

WhatsApp da nagusi sare sozialetan, sexua eta adina edozein izanik ere. 20 urtetik beherakoen artean, Instagram dago bigarren postuan. 20 urtetik gorakoen artean, berriz, postu horretan Facebook dago.

Snapchat sare sozial nagusiki gaztea da; 20 urtetik beherakoen ia erdiak erabiltzen dute egunero, eta 25 urtetik gorako pertsonak ez dira ia konektatzen horretara.

Oro har, 15-19 urteko pertsonak dira sare sozialen kontsumitzaile handienak eta, horien artean, neskak hein handiagoan mutirik baino.

Gazteen heren batek baino gehixeagok sare sozialak erabili ditu azken urtean debate edo salaketaren bat sustatzeko, halakoei babesa emateko edo iritzia adierazteko. «Ziberaktibismoak» gora egiten du adinarekin, politikarekiko interesarekin eta gizarte-aldaketarako nahiarekin batera.

Bestalde, gazteen laurdena baino pixka bat gehiago azterketa honetan proposatutako hiru egoera negatiboetako baten biktima izan dira noizbait: WhatsApp talde batetik kanporatzea, sare sozialetan identitatea ordeztzea, eta izaera umiliagarri edo konprometituko irudi edo bideoak baimenik gabe zabaltzea.

Gazteen % 4k jazarpen-egoeraren bat bizi izan dute sare sozialetan. «Ziberjazarpen» ohikoena WhatsApp taldeetatik behin eta berriz kanporatzea da. 15-19 urtekoen taldea da ziberjazarpena gehien jasaten duena.